

0+

"Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
нуно Юмым ужыт" (Мф. 5:8).

ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК

2013 ий март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 6-шо (98) №, 2021 ий июнь

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

20 ИЮНЬ – ЭН СВЯТОЙ ТРОИЦЕ ПАЙРЕМ

СВЯТОЙ ШЎЛЫШЫН ПОРЫЛЫКШО ПЕЛЕНДА ЛИЙЖЕ

Ачан, Эргын, Святой Шўлышын лўмеш.

**Шерге ача, иза-шольо ден ака-шўжар-влак!
Преосвященнейший владыка-влак! Тўням
утарыше Святой Троице пайрем дене чыладам
саламлем.**

Утарыше Господын шочмыжо, Тудын илышыже, туныктымыжо, орланымыже, колымыжо, Ылыж кынелмыж дене ег-влаклан йоршын ойыртегалтше, илышым да историйым вашталтыше пўлек пуалтын. Утарыше Христосын шочмыж деч варасе жапым ме «у курым» манына. Утарышын толмыж дене ег-влак вигак вашталтын огытыл. Посна егын, кажне ешын да калык-влакын илышыштышт осалже шагалемын огыл. Утарышын толмыж деч ончычат, тидын деч вара тразбойник-влак лийыныт. Ончыч сар каен гын, кызытат тугак каен шога. Утарыше Христосын толмыж деч вара ег-влак коклаште умылыдымаш, ондалымаш да коранымаш кодын.

Тугеже мо вашталтын? Мо верч Господь Шке илышыжым пуэн? Мом таче куанен пайремлена,

тидын верч Господь Шке илышыжым пуэн. Айдеме тукымын илышыштыже Юмын Шўлыш эреак лийже манын, Тудо чыла ыштен. Шкенжын ылыж кынелмыж деч вара 50-ше кечын апостол-влак ўмбака Святой Шўлышым колтен. Тиде Шўлышым апостол-влаклан Тудо Шке энергийже, порылыкшо да вийже семын пуэн. Шкенжым, Утарыше Христосым, кучен нангайыме годым лўдын шылше тыглай колызо-влак ўмбака тидым колтен. Иктыже Тудым тушман-шамычлан ужален, весыже Туддеч корангын, Голгофышто орланымыз годым нуно воктеныже лийын огытыл.

Айдеме илышын сулыкшо да кепшылже дене варналтше ег-влаклан Тудо Шке порылыкшым колта. Юмын куатше полшымо дене нуно шке лўдмашыштым сенгат. Юмын порылыкшым налын, лўддымў да виян лийын, чыла айдеме тукым деч ойыртегалташ тўналыт. Каласыме мутыштат ушан да виян лийын, сандене нунын туныктен ойлымыштым чыланат Утарыше Христосым колыштмо семынак колыштыныт.

Умбакаже - 2-шо лаштыкыште.

Витлымше кечын пуалтше Юмын куат дене шулдырангын, Юмын Шўлыш дене виктарыме апостол-влак түрлө эллаш каеныт, ыресеш пудалыме да Ылыж кынешше Христос нерген каласкаленыт. Тыге нуно у обществом, Юмын Шўлышын порылыкшо илыман ег погыным, негызленыт. Тиде погыным кызыт «Юмын Черкыже» манына, ме шкеже ты Черкын енге улына, Юмын Шўлыш мемнан денат ила. Тудын куатшым тынеш пурымо годым, мыланна миром шўрымö годым налына. Сулыкнам касарен, Христосын Святой Тайнышкыже ушнымына годым көргыштына кажне гана Тудын вийжым уэмдена. Утарыше Христос илыме жап годымсылак тўняште кызытат закондымылык уло, но Святой Шўлышын порылыкшым нумалше Черке садак ила. Ег-влакын утаралтмашышт Христос Черкыште шукталтеш, тыште нуно Юмо деке лишемыт да Христос дене ушнымаште у илышым тўнгалыт.

Черкын эн кугу миссийже але күлешлыкше – тиде Святой Шўлышым ўжмаш. Грекла тидым «эпиклезис» маныт. Тиде эше Христос дене ушнен илымым, Тудлан шке шўмнам лўдде почмым, Утарыше Христослан да Святой Троицылан чот ўшанымынам ончыкта. Юмо тыге илыме верч Черкылан Святой Шўлышын порылыкшым колта. Тиде Шўлыш мемнан көргыштына ила да тырша.

Иктажше йодын кертеш: «Тўнялан тидыже иктаж-мом пуа мо? Але тўня шке семынже ила, а Черке – шке семынже?» Уке, тыге огыл. Ме кажныже Черкын веле огыл, тыгак тўнян ужашыже улына, сандене Юмын порылыкшо айдеме тўняшке мемнан гоч, Черкын миссийже гоч поснак чот шарлышаш. Тиде чоным утарымаш миссий, ег-влакым Юмо деке савырыме да посна еным веле огыл, а уло айдеме тукумым сай велыш вашталтыме миссий.

Таче, Святой Троице кечын, ме тидым пайремлена, вет Христос Черкын утарымаш

миссийже Витлымше кечын тўнгалын. А ме, христиан-влак, мом шарнышаш улына? Тынеш пурымо да Святой Причастий годым, тыгак молитвам лудмо годым налме порылык верч ме Юмо ончылно мутым кучена. Тиде – Юмын пөлекше, а ынде тиде пөлекын озаже ме улына. Юмо порылыкын куатше мемнан деч ынже коран, да мыланна яра атыш савырнаш огыл манын, Святой Шўлышын порылыкшым шке деке эре шупшаш күлеш. Тидым молитвам лудмо, поро паша да Черке таинствым шуктымо дене ышташ лиеш. Көргыштö погынышо порылыкым уло айдеме тукумлан але посна еглан сайым ойлымо, поро пашам ыштыме гоч пөлеклаш күлеш. Господь вет чылашт верч орланен, сандене Святой Шўлышын порылыкшат Черке гоч чылашт ўмбак шарла. Святой Евхаристий таинствым шуктымыж годым священник манеш: «Чылашт верч, чыла ыштымет верч».

Христианин улмынан күкшытшым да күлешлыкшым пален, Святой Шўлышын куатшым меат молитвам лудмо, поро пашам ыштыме да Черке таинствым шуктымо дене шукемдышаш улына.

Шергаканем-влак, чыладамат Святой Троицын кечыж дене саламлем. Святой Шўлышын порылыкшо пеленда лийже, илыш корныштыда чыла шоям, осалым, шкендан көргыштö да йыр улшо закондымылыкым сенгаш, тыгак куат гыч куатыш кушкаш полшыжо. Киевыште тынеш пуртымо вўд дене ушымо исторический Русь да чыла православный ег ўмбак Юмын суапландарымыжым ўжам. Россий кугыжаныш ўмбак Юмын суапландарымыжым ўжам, тек чыланнам Юмын порылыкшо пенгыдемда да мемнан гоч уло айдеме тукумым вашталташ полша.

Пайрем дене! Юмо тендам аралыже!

КИРИЛЛ,

Москван да уло Русьын Патриархше

САЛАМНАМ НАЛЗА!

Москон да Уло Русьын Патриархше Кириллын пунчалже дене келшышын, республикыштына ныл врачым да ик священникым Руш Православный Черкын кўкшō наградыж дене палемдыме.

Коронавирус ваштареш кучедалмаште шкем чаманыде тыршымылан, мастарлыкым, чолгалыкым ончыктымылан «Патриаршая благодарность» медальым Йошкар-Оласе эмлымверын инфекционный отделенийжым вуйлатыше Л.Ю. Ахиева, Сар ветеран-влакын республикысе клинический госпитальыштын тўн врачше А.В. Красильников, Оршанке районысо рўдō эмлымверын пижедылше чер-влак ваштареш кучедалме отделенийжым вуйлатыше М.А. Онучина, Козьмодемьянскысе эмлымверын инфекционный отделенийжым вуйлатыше М.В. Синюшкина да Йошкар-Оласе Христос Шочмо лўмеш храмын клирикше иерей Димитрий Дьяков суленыт. Медальым нунылан Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн 14 майыште Йошкар-Олаште эртыше IX Мирносицкий лудмашыште кучыктен.

Москон да Уло Русьын Патриархше Кириллын пунчалже денак Руш Православный Черкын «Япон православный черкын автономийжылан – 50 ий. 1970-2020» лўмгече медаль дене Юрино посёлкысо Архангел Михаил лўмеш храмын настоятельже протоиерей Николай Барсуков ден Курыкмари районисо Кожваж селасе Господь Иисус Христосын Волгалт вашталтмыже лўмеш черкын настоятельже протоиерей Николай Соколов палемдалтыныт.

Шкенжын пунчалжылан энгертен, Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн Йошкар-Ола епархийыште черке илышым тўзландарымашке надырым пыштымылан «Мирносицкий вестник» журналын тўн редакторжо диакон Александр Жирнов ден Курыкмари районисо Усола селасе Святой Шўлыш лўмеш черке пеленысе Рушарня школын директоржо И.И. Мельниковам

палемден. Нунылан Марий мландын епископшо, священномученик Леонидын III степенян медальжым кучыктен.

Тыгак митрополит Иоанн Архиерейский грамот дене Марий Эл Республикысе кугыжаныш архивын документ-влакым кучылтмо да савыктыме пўлкажын тўн архивистше Н.В. Конышевам да Медведево районысо Азаново селасе Господь Юмын Вашлийме лўмеш храмын старостыже А.Д. Ятмановам палемден.

Марий Турек посёлкышто «Александр Невский – руш мландым аралыше» конкурсым иктешленыт. Марий Турек районысо школлаште тунемше-влак Святой Александр Невскийын шочмыжлан 800 ий теммым палемдыме кечын, 13 майыште, посёлкысо святой апостол-влак Петр ден Павел лўмеш черкын настоятельже протоиерей Николай Полежайкин деч Чап кагазым налыныт. Саламлымаш В.П. Мосолов лўмеш краеведений тоштерыште лийын, тыштак конкурсант-влакын пашаштым ончырыш верандыме.

«Ешыштат, школыштат, приходыштат, тыгак тўвырам, наукум вянгдыме корнышто, кугыжаныш да социальный пашаште, икманаш, кушто ме Юмын полшымыж дене шке сомылнам ворандарена, чыла вере Христосын кўштымашыжлан ўшанле лийын кодшаш улына, кузе святой Александр Невский илышыжын пытартыш кечыже марте ўшанле лийын», – каласен Николай ача.

КРЕСТНЫЙ ХОДЫН ЭРТЫМЕ КОРНЫЖО

1998 ий гыч тўналын, ий еда Волжск-Морко крестный ход эртаралтеш. Тений калык, Смоленский Седмиезерный Юмын аван иконыжым нумалын, Волжск олесе «Всех скорбящих Радость» храм воктеч 23 майыште корныш лектын.

– Юмын йоратыме ача-влак, иза-шольо ден ака-шўжар-шамыч! Христосын Ылыж кынелме волгыдо пайрем умбакыже шуйна. Ты пайрем да рушарня кече дене тендам саламлем. Таче Черке святой апостол Симон Зилотым пагален шарна. Тудо 12 апостол кокла гыч иктыже. Христосын Ылыж кынелмыж деч вара 50-ше кечын моло апостол-влак дене пырля тудат ўмбакеже Господын колтымо Святой Шўлышым налын. Христосын туныктымашыжым Иудейыште, Египетыште, Ливийыште, Киринейыште, Британийыште ўшанлын шынгарен... Айста меат тудын семынак көргө куатнам Юмын эрыкше дене ушен, поро пашам шуктен илена, Святой Шўлышым чонышкына пуртена, тыге духовный куаным, ласкалыкым налына. Тек Эн Яндар Юмын Аван, святой апостол Симонын молитвашт да Юмын полшымо дене Святой Шўлыш, көргыштына Юмын Кугыжанышым шочыктен, эреак ила. Таче Смоленский Седмиезерный Юмын Аван иконыж дене Крестный ходыш лектына. Пылпомышысо мўнгышкына пўртылшашлан көра, Юмын Аван молитваж дене Юмын Леvedышыжым сулена да, Юмын чапландарен, эше ятыр ий яндарлыкыште илаш тўналына манын ўшанена. Христос Ылыж кынелын! – каласен владыка Феофан. Тудын вуйлатымыж дене Крестный ход Морко велыш тарванен. Эн ончыч Волжск кундеммысе Эмеково селаште лийыныт. Тушеч Провой могырыш каеныт. 31 майыште Звенигово районысо Керебелякыш шуыныт.

УМБАКЫЖЕ КОРНО ТЫГЕ ШУЙНА:

- 1 июнь (кушкыжмо): Керебеляк (Литургий) – Октябрьский посёлко,
 - 2 июнь (вўргече): Октябрьский посёлко (Литургий) – Кўчык-Энер,
 - 3 июнь (изарня): Кўчык-Энер – Ильинский,
 - 4 июнь (кугарня): Ильинский – Мушерань,
 - 5 июнь (шуматкече): Мушерань (Литургий) – Вончydўр,
 - 6 июнь (рушарня): Вончydўр – Арын,
 - 7 июнь (шочмо): Арын (Литургий) – Изи Корамас,
 - 8 июнь (кушкыжмо): Изи Корамас – Азьял,
 - 9 июнь (вўргече): Азьял (Литургий) – Кугу Шале,
 - 10 июнь (изарня): Господь Юмын Пылпомышыш Чапландаралт нўлталтме кече, Кугу Шале – Морко,
 - 11 июнь (кугарня): Морко (Литургий) – Ерўмбал,
 - 12 июнь (шуматкече): Ерўмбал – Руш Вуртем,
 - 13 июнь (рушарня): Руш Вуртем – Шенгше,
 - 14 июнь (шочмо): Шенгше (Литургий).
- Крестный ход мучашлалтеш.

ШОЧМО КЕЧЕТ ДЕНЕ, ЕВГЕНИЙ АЧА!

7 майыште Юлсер кундем Эмеково селасе Юмым Шочыктышо Эн Святой Аван Леведмыже лүмеш черкын настоятельже протоиерей Евгений Усковлан 55 ий темын. Прихожан-влак йоратыме батюшкалан шўм гыч лекше поро мутым каласен, лүмгечыж дене саламленйт.

Библийыште каласыме: «Мемнан илышна илен эртарыме ийла дене огыл, а поро паша дене, кудыжым ме Юмын пуымо ўмырыштō шуктена, аклалтеш». Евгений ачан илышыжат калыклан эреак поро пример, тудо айдеме тукымым Утарышылан, Господь Иисус Христалан, ўшанлын служитла.

Черке пашажым Евгений ача 1998 ий 7 апрельыште тўнгалын. Тунам эше элыштына Юмылан ўшанаш да Юмо нерген тунуктен каласыме шомакым ойлаш чарыме улмаш. Тиде ийыштак тылзе гыч, 15 майыште, священнический саным налын. Тиддеч вара самырык священник Эмеково селаште черке илышым уло вийжым пыштен нўлташ тўнгалын.

Кызытат Юмым Шочыктышо Эн Святой Аван Леведмыже лүмеш черкын настоятельже социальный пашам шуктен шога. Таче кечылан черке пелен поро пиалан Матрона Московская лүмеш богадельня уло. Тушто шкет але польыш деч посна кодшо шонгыен-влак илат. Евгений ача Рушарня школым почын, кенгежым йоча-влакым лагерыш чумыра. Тыгакак черке пелен «Клинок» лўман военно-патриотический клуб почылтын. Тыштыже йоча-влак казачество дене кылдалтше тўрлō военный да спортивный моштымашлан тунемыт. Евгений ача «Эмеково-Корамас» крестный ходым 20 ий наре вуйлата. Калык туддеке тўрлō йодыш дене толеш, кажныжланат батюшка вашмутым муэш, шўмышкышт утаралтмылан ўшанымашым пурта, Юмын кўштымаш дене илаш савырен шога.

Шергакан батюшкалан уло кумыл дене тазалыкым, пашаштыже, служенийыштыже да илышыштыже Юмын польышым тыланен кодына. Кужу ўмыран лий, Евгений ача!

Денис СМЕРНОВ.

ЙОДЫШ - ВАШМУТ

Поро жапда лийже. Удырем шочмеке, кресавалан йолташ ўдыремым шогалташ манын, ешыштына кутырен келшенна. Тудат пала. Кызыт тынеш пурташ нангаяш ямдылалтынна, да йолташ ўдыремын йочам вучымыж нерген пален нална. Йодышна лектын: мўшкыран ўдырамаш кресавалан шогал кертеш мо? Тау.

Людмила.

Протоиерей Алексей Михайлов вашешта:

– Салам лийже, Людмила. Те арам тургыжланеда: шонымо ендам кресавалан шогалтен кертыда. Тыште нимогай чарак уке. Тўнжō – тудо шкеже келшыже, тазалыкше могайрак, шекланыже. Вет тынеш пуртымо йўла кужу жапым налеш. Адакше кресава южо татыште йочам кидыштыже нумал шогышаш. Тидым ыштен кертеш але уке, йолташ ўдырда деч йодса.

«ШИНЕЛЬ ЙЫМАЛНЕ – ЫРЕС» ВЫСТАВКЕ ПОЧЫЛТЫН

«Йолташыж-влак верч илышыжым пуымо деч кугу йӱратымаш иктынат уке» (Ин. 15, 13).

Кугу сар тӱналмылан тений – 80 ий. Жап вӱдйогын семын писын эрта гынат, чонеш лакем кодшо сусыр тугак коршта. Чыла гаяк еш гыч тушто ача-кочана, кована, кугезына да родо-тукымна кредалыныт, шукушт пӱртылын огытыл. Православийын историйже лӱмеш Йошкар-Оласе тоштерыште 7 майыште «Шинель йымалне – ырес» выставке почылтын. Тыште Марий кундем гыч Кугу Отечественный сарыш кайыше да 1941–1945 ийлаште тӱрлӱ фронтлаште кредалше-влак нерген ойлалтеш. Нуно Юмо деке сар годым толыныт але ончычак ӱшаныше ен лийыныт.

Мемнан кундемыште революций деч ончыч 160 утла храм лийын гын, 1942 ий тӱналтышлан 8 але 9 черкым веле пытарен шуктен огытыл, тушеч 6 храмже Курыкмарий велне аралалт кодын. Но нине черкыштат службу эртаралтын огыл, вет репрессий да ссылкылан кӱра священнослужитель-влакше кодын огытыл. Тыгай кугу поктылмашым чытыше Руш Православный Черке, сар тӱналмеке, нунын велыш лупшалтеш манын, немыч-шамычын вуйлатышышт ӱшаненыт. Но нуно Юмылан ӱшаныше ен-шамычын шонымашышт да кӱргӱ куатышт могай улмым пален огытыл.

1941 ий 22 июньышто черке календарь почеш Россий мландыште волгалтше Чыла святой-влакын кечышт лийын. Тугеже тушман ваштареш илыше-влак веле огыл, Пылпомыш Кугыжанышыште улшо чыла святой-влак кыненыт. Патриарший престолым кучышо митрополит Сергей (Страгородский) ты кечынак радио дене выступатлен, Юмылан ӱшаныше ен-влакым пенгыде лияш ӱжын, да Господь мыланна садак сенгымашым пуа манын ӱшандарен. Тудо радио дене пеш сайын ойлен, пуйто ен-влак дене шинчаваш мутланен. Александр Невский ден Дмитрий Донскойын да моло православный вуйлатыше-влакын подвигыштым шарнаш ӱжын. Шочмо элын да калыкын неле пӱрымашыж деч Руш Православный Черке нигунамат корангын

огыл, йӱсӱ жапыште эре пырля лийын. Кызытат тудо уло калыкым ончыкылык подвиглан благословитла, манын.

Выставкылан материалым ямдылыме годым 93 егын документаштым ончен лекме. Нунын коклаште – 17 священник, 1 диакон, 6 псаломщик. Икмынярынже черке советын пашаенже лийыныт. Ты корныш южышт сар деч ончычак, а молышт сар деч вара савырненыт. Сарыште могай чинан лиймыштым 12 егын пален налме: медицине службын капитанже, ротын старшинаже, танкист – икте дене, 2 ефрейтор да 2 санинструктор, 5 сержант. Выставкыште ончыктымо ен-влакын илыш корнышт дене кӱчыкын палдарена. Чаманаш логалеш: тыште факт-влак гына улыт, а шкеныштын але нунын нерген ен-шамычын шарнымашышт уке. Юмо дек толмо амалымат тӱрыс рашемдыме огыл. Но икте раш: черке пашаенгым поктылмо жапыште храм пелен лиймышт нунын келге ӱшанымашыштым ончыкта!

Марий пединститутын 4 курсыштыжо тунемше **Пластинин Евгений Васильевич** Москва воктенысе неле кредалмашыш 1941 ий декабрьыште логалын. Шкеже 1921 ийыште Марий АССР Оршанке район Марково ялеш шочын. Сарыште разведвзводын командирже лийын, «йылмым» жапыште конден кертмыжлан «За отвагу» медальым пуэныт. 1942 ий майыште Йӱдвел Кавказыш, Нальчик ола дек, колтеныт. Станковый пулемет взводын командирже лийын, мӱнгӱ старший лейтенант званий дене пӱртылын, Отечественный сарын I степеня орденже дене палемдалтын. Сар деч вара Оршанке район Кучко селасе Господьым Вашлийме лӱмеш храмын кассирже лийын, 1996 ий 25 июнь марте илен.

Землякна **Смирнов Петр Никитичат** Москва арален. Марий АССР Сотнур РВК-н колтымо енге сарыште ончыч санинструктор, а вара корным тергыше 133-шо батальонысо ик ротын регулировщикше лийын. 1945 ий январь гыч апрель марте Эрвел Пруссийыште эртыше кредалмаште заданийым сайын шуктен, корным да ятыр кӱварым ачалымаште тыршен.

Тудым «За боевые заслуги», «За победу над Германией», «За победу над Японией» медаль дене палемденит. Петр Никитич 1957 ий гыч Волжский район Азъял-Пөтъял селасе Свято-Гурьевский черкын «двадцаткыжын» енге да старостан польшкалышыже лийын. 1965 ий 24 августышто коллен.

Сталинград мут кажне еглан сарын эн неле жапшым шарныкта. Тыште кугу кредалмаш тўналме жаплан фронт кок велне 2 миллион наре салтакым чумырымо улмаш. 1942 ий 13 сентябрьыште тушман фронт деч Юл эгер марте 10 менге коклаште веле лийын. Сталинград олам **Васильев Николай Васильевич** арален, тудо Озан губерний Свияжск уездысе Кирмель селаште шочын. 1942 ий март гыч 1945 ий октябрь марте служитлен, «За отвагу», «За оборону Сталинграда», «За взятие Кенигсберга», «За победу над Германией», «За победу над Японией» медаль-влакым сулен. Сар деч вара священник саныш шогалтеныт да Курыкмари район Кузнецово селасе Петропавловский черкыш служитлаш колтеныт. Пытартыш ийлам кушто да кузе эртарымыж нерген ни могай увер уке.

Курыкмари район Владимирский села гыч **Лабутин Михаил Александрович** Сталинград воктек логалын. 1943 ий августышто Дмитровск-Орловск ола верч кредалмаште шке батарейжылан боеприпас ден кочкыш продуктым жапыштыже ситарен, «За отвагу» медаль дене палемдалтын. Тудым 1962 ийыште шочмо селасе Владимирский черкын ревизионный комиссийжын егжылан ойыреныт. 1976 ий 20 январь марте илен.

Волжский район Малые Параты ял гыч **Ямбасов Василий Тимофеевич** 1941 – 1943 ийлаште Сталинград фронтышто орудий наводчик лийын. Тудым III степенян Слава орден дене наградитленыт да 1943 ий январьыште чот сусыргымыжлан кōра кум тылзе гыч демобилизоватленыт. 1959 ий гыч Волжский район Азъял-Пөтъял селасе Свято-Гурьевский черкын «двадцаткыжын» енге, а 1960 ий гыч бухгалтерже лийын. 1986 ий 22 январьыште Волжск олаште коллен.

1943 ийыште мемнан войска Днепр эгер деке шуын. Днепр гоч вончымаште лўддымылыкым да мастарлыкым ончыктышо Совет Ушем Герой землякна-влак улыт, нунын нерген чылан гаяк палат. Ме икмыняр тыглай салтак нерген каласен кодена. **Бобровников Николай Иванович** Башкир АССР Волостновка селаште шочын. Сарыш 1942 ий 8 августышто налыныт. Гурьевский пехотный училищым тунем лектын да Прохоровко села воктенысе легендарный танковый кредалмашке логалын. Днепр воктен кредалме годым 1943 ий сентябрь марте ончыл линейыште, автоматчик-влак ротышто лийын, «За отвагу» медальым сулен. Черланымекеже, тудым санитар-влак ротыш кусареныт. Власовка села воктене Днеприм вончымо годым 35 сусыр боец ден командирым утарен. Кунам тудым границе дек колтеныт, корнышто эшелон пудештын, пеш шагал

салтак илыше кодын. Тунам Николай Иванович тыге сōрен: илыше кодам гын, монах лиям. 1946 ий февраль гыч черке службым тўнгалын, тудо ийынак августышто Илия лўм дене ўп тўредме йўлам эртен да монах лийын. 1966 ий гыч – Курыкмари район Емелево селасе Троицкий черкын настоятельже. 2001 ий 26 октябрьыште коллен, Уфасе Демский шўгареш тойымо.

Выставкым ямдылыме годым тукым кокласе онгай вашлиймаш лийын! Курыкмари район Нижние Емангаши ял гыч **Василий Иванович Лукьянов**, Емангаш училищым тунем пытарымек, действительный службым Мўндыр Эрвелне эртен. Сталинград воктенысе кредалмаште сапер лийын, госпиталь деч вара военный аэродромышто техник-механиклан служитлен. Днепр воктене пеш кугу нелылыкыш логалмыж годым илышыжым черке дене кылдаш сōрен. Одер эгер воктен адак сусырген, но Сенымаш кечым Берлиныште вашлийын. Сар корныжым Берлинский операций годым мучашлен, рейхстаг пырдыжеш кидпалыжым коден. Тудо «За взятие Берлина» медаль да Отечественный сарын I степенян орденже дене палемдалтын. Василий Иванович 1955 ий гыч Сумки селасе черке советын енге лийын, 54 ияш улмыж годым Озангысе Духовный семинарийым тунем лектын, иерей саным налын, Емелево да Кузнецово селасе черкылаште служитлен. Родо-тукымжо полшымо дене 1990-ше ийлаште Нижние Емангаши селаште черкым чонен, Микряково селасе черке оралтым 1997 ийыште тўлен налын. Тудын уныкаже, иерей Димитрий Лукьянов, кызыт Йошкар-Оласе Воскресенский храмыште служитла. Выставкыште кочаж нергенат увер лиймым пален налмекеже, тудо эше икмыняр ешартыш материалым муаш полшен.

Выставкыште тыгак Оршанке район Кучко селасе Господьым Вашлийме лўмеш храмыште да Йошкар-Ола воктенысе Сёменовко селасе Юмын Аван Шочмыж лўмеш храмыште служитлыше **Куницын Николай Иванович** нерген ойлалтеш. Тыгак Микряково селасе Свято-Никольский черкыште служитлыше **Аргентов Николай Васильевичын** (12.05.1910–18.08.1944) да Морко район Мушерань селасе Троицкий храмын ончычсо псаломщикше, вара священникше **Чесноков Гавриил Семеновичын** илыш корныжым пален налаш лиеш.

Шочмо кундемын историйжым шымлыше-влаклан юватылман огыл, мо улыжым арален кодаш тыршыман. Тыште ончыктым южо егын фотосўретышт уке, але иктаж-могай фактым рашемден кертме огыл, сандене мо кўлешым рашемдаш родо-тукымышт полшен керттыт.

Кугу сарыште кредалше-влакын героизмышт нерген самырык тукым сайынрак палыже манын, школышто тунемше-влакым ты выставкыш яра пуртат. Тоштер Йошкар-Олаште Троицкий черке шенгелне, Изи Какшан эгер воктене верланен. Ончылыжо Кирилл ден Мефодий святой-влаклан памятник уло. **Шочмын канат, моло кечын 10.00 гыч 18.00 шагат марте пашам ыштат.**

Православный святой-шамыч коклаште чот öрыктарышыжат улыт. Тыгайлан преподобный Онуфрий Великийым шотлаш лиш. Тудо 320 ий гутлаште перс кугыжан ешыштыже шочын. Шочшышт кужу жап лийын огылат, эрге шочшо манын, кугыжа Господьым сөрвален. Юмо тудын йодмыжым колын, ватыже нелемын. Йоча шочмо деч ончыч странник тус дене кугыжа дек демон толын да каласен: «Царь, тыйын ватет эргым ышта, но тудо тый дечет огыл, а тыйын тарзет деч. Мыйын шомакем терген ончынет гын, шочмыж деч вара эргычим тулыш кудалте». Тушман ой осал улмым умылыде, ача тыгак ыштен. Юмын полшымо дене чудо лийын: тулыш кудалтыме йоча, Пүрышым утараш йодмо семын, кидшым күш нөлталын. Тул кок велыш шелалтын, да аза илыше кодын. Юмын Суксо йочан ачаж дек толын, диаволын ойжым колыштмыжлан шылтален, тыгак азам Онуфрий лүм дене тынеш пурташ да, Юмын күштымö почеш каен, шочшын илышыжым чын корныш виктараш темлен.

Шочшо аза чызе шöрым йöршын кочкын огыл. Шужен ынже коло манын, ача корныш тарванен. Пустыньыште нунын деке ош лань кудал толын, азам шке шöржö дене пукшен да корным ончыктымo семын эркын ончык кудалын. Тыге ача шке шочшыжым Гермополь ола воктен верланыше Эрити монастырьыш конден. Нунын толшашышт да изи Онуфрийым ашнаш налаш күлмö нерген суксо-влак игуменлан ончылгоч увертареныт. Тудо азам монастыреш коден. Святой Онуфрийым, кум ияш лиймешкыже, ош лань пукшен. Эргыж дене чеверласен кайымеке,

ЮМЫН ЙÖРАТЫМЕ ЧОН

ача ўмыржö мучко тышке коштын.

Рвезылан шым ий теммеке, тудын дене чудо лийын. Монастырьын ключарьже кажне кечын тудлан кинде пайым пуэн. Святой Онуфрий храмыш толын, Юмын Эн святой Аважын иконыж деке лишемын да Юмо Аза Иисуслан ойлен: «Тый мыйын гаяк йоча улат, но ключарь Тыланет киндым ок пу, сандене мыйын киндем нал да коч». Изи Иисус кидшым шуен да тудын деч киндым налын. Тыге лиймым ключарь ужын да игуменлан каласен. «Вес гана Онуфрийлан киндым ит пу, а Иисус деке колто», – манын тудыжо. Тыгак ыштеныт. Рвезе храмыш толын да Юмо Аза Иисус ончыко сукалтен шинчын йодын: «Ключарь мыланем киндым пуэн огыл, Тый дечет йодаш күштен. Мый пеш шуженам, мыланем изишак киндым пу». Господь тудлан пеш кугу сукурым пуэн, киндыже эше шокшо лийын. Йоча тудым игумен деке пыкше намиен шуктен. Чыла монах чот öрын, Онуфрий ўмбалне Юмын порылык шуко улмым умылен. Кинде тунам чылаштым пукшаш ситен.

Пророк Илия да Иоанн Креститель семын суксо гай илаш шонен, лу ияш Онуфрий ир мландыш каен. Волгыдо тулйолкын монастырь гыч лекше йоча ончыч каен, куш кайышашым ончыктен. Самырык Онуфрий Египетысе Фивайд пустыньыште шкет илыше шонгыенгым вашлийын, кумал илаш тудын деч тунемын. Икмыняр ий гыч старец колен, тылеч вара святой Онуфрий кудло ий шкет илен. Вургемже пытен, йўштö годым кылмен орланен, кенгежым кече чот когартен. Господь ойыртемалтше вургемым пуэн: вуйысо ўпшö да пондашыже чот кушкын, капшат ош пун дене леведалтын. Юмын Суксыжо тудлан кумло ий кажне кечын вўд ден киндым конден. Вара курыкпомыш воктен памаш почылтын да пальме пушентге кушкын шогалын. Тудын латкок укшыжо лийын, а саскаже черет дене шуын – ик тылзын – ик укшышто, вес тылзын – вес укшышто. Тыге эше кумло ий эртен. Юмын пайрем кечылаште эре Суксо толеден да Онуфрийлан Христосын Святой Тайныжым, Юмын Пырчесым, подылтен.

Святой Онуфрий дене лийше чудо-влак нерген Пафнутий лүман монах увертарен коден. Тудо шкеже ты ир мланде тўрыштö улшо монастырьыште кумал илен. Эше чотрак кумалше да нелыракын илыше-влак тыште улыт але уке манын, ятыр жап каен. Юмын эрыкше почеш тудо преподобный Онуфрийын илыме верыш толын лектын. Ош пун дене леведалтше енгым ужмеке, Пафнутий лүдын да савырнен куржаш тўналын. А шонго Онуфрий сөрвален ўжын: «Юмын енге, тол, мый дечем ит лүд, мый тыйын гаяк сулыкан айдеме улам».

Преподобный Онуфрий толшо еглан шке илышыж нерген каласкален. Кутырен шинчымышт годым пещер покшек ала-кө, шинчалан койдымо, киндым да вудым конден. Онуфрийын чурийже чот вашталтым Пафнутий вес кечын ужын. Тунам преподобный Онуфрий каласен: «Юмо тыйым мый декем капем тояш колтен. Тиде тўняште Юмылан служитлыме сомылем таче мучашлалтеш».

Пафнутий тышан илаш кодаш йодын, но Онуфрий манын: «Юмо тыйым ты ир мландыште илыше старец-влак илышышт да подвигышт нерген пален налаш да моло инок-шамычлан да чыла христианлан каласкалалаш ойырен налын, сандене тылат шке верышкет пörтылман. Тыгак эше чылаштан увертаре: Господь мыйын кумалмем колын, сандене мыйым шарныше ег-влакым Юмо суапландараш тўнгалеш. Мландымбалысе чыла пашаштышт Господь шке порылыкшо дене полша да Пылпомышто Шке святой верышкыже налеш».

Шуко ушан ойым пуымек, преподобный Онуфрий кумалын, вара мландымбак возын, кидшым онгыш ыресла пыштен да колен. Тыгодым чурийже кечыла волгалтын, курыкпомышто тамле пуш шарлен, суксо-влакын мурымо йўк да Юмын тыге каласымыже шоктен: «Мыйын йöратыме чон, Мыйын ойырен налмем-шамыч дене пырля курымаш лыпланымаште лияш манын, рок гыч улшо шке капетым кодо».

Кў гае пентгыде мландым кузе кўнчаш манын, Пафнутий пеш ойганен. Но тудын деккок лев толын да ты сомылым шуктен. Пафнутий шке вургемжым кудадын, преподобный Онуфрийым чиктен, кўлеш молитвам лудын, тудым шўгарыш пыштен. Лев-шамыч шўгарым петыренит да шыпак каенит. Шўгар ўмбаке шуко кўм опымеке, Пафнутий святойын илыме вержым эше ик гана ончалаш шонен, но пуримо вер тунамак сўмырлен, финик пальме кошкен йöрлын, памаш петырналтын. Пафнутий умылен: тудлан тышан кодаш ок лий. Сандене Египетыш пörтылын да мом ужмыжым чыла каласкален.

Онуфрий Великийым калык веле огыл, Юмын да Юмын Аван чот жаплымышт нерген Серафим Саровскийын илыш корныж гычат палена. Затворышто улмыж годым батюшка Серафим вич сутка йўд-кече кумалын, Пылпомышым ончыкташ йодын. Юмо тудын йодмыжым шуктен. Пылпомышто тудо моло святой-влак коклаште преподобный Онуфрийымат ужын. Тудо ик

монахлан тыге ойлен: «Тушто могай куан улмым палет ыле гын, тысе чыла ойгым, поктылмашым, арам мыскылымашым йывыртен чытет ыле. Тиде куаным йомдараш огыл манын, ўмырет мучко капетым шукш кочмымат чытет ыле». Вич ий петырналт кумал илыше батюшка Серафим затвор гыч лекше да ег-влаклан полшаш тўнгалже манын каласаш Юмын Ава Шке толын, Тудын дене пырля тунам эше Онуфрий Великий ден Петр Афонский толыныт.

Преподобный Онуфрий лўмеш православный монастырьым князь Симеон 1407 ийыште кызыт Белорус кундемысе Могилев областыш пурышо вереш негызлен. Сонарыш коштышт годым тудын Юрий эргыже пич чодыра коклаш йомын улмаш. Вет икмыняр кече йомын коштшо самырык рвезым тўжем ий ончыч илыше святой Онуфрий луктын.

Российыште Шем тенгыз воктене верланыше Анапа олаште преподобный Онуфрий лўмеш черке уло. 1828 ий 12/25 июньышто (ты святойым пагален шарныме кечын) Анапа крепостыым турок-шамыч деч сенген налме лўмеш черкым чогаш тўнгалыныт да 1837 ийыште чонен шуктеныт.

Иерусалим Православный Черке гын тыгай преданийым чот арала. Эрити монастырь гыч лектын кайыше святой Онуфрий ончыч Иерусалим воктек, Акелдама мландыш, толын. Христосым тушман-шамычлан ужалыше Иудан кудалтен кодымо оксаж дене ты мландым налме нерген Евангелийыште возымо. Тушан öрдыж кундем гыч толшо-шамычым тоеныт. Икмыняр ий кумалын, пўтым кучен илымыж дене Онуфрий Великий тышан тойымо ег-шамычын чоныштым утарен, маныт. Тудын лўмеш кызыт тыште православный грек монастырь уло. Тидлан көра тўня мучко шўгар пеленысе шуко черкым святой Онуфрий Великий лўмеш святитлыме.

ТРОПАРЬ, 1-ШЕ ГЛАС

Юмын пуымо ушан Онуфрий, шўлышетын ўжмыж почеш ир мландыш каен, тушто пророк Илия да Иоанн Креститель семын суксо гай шуко ий тыршенат, суксын кидше гыч Юмын Пырчесым налынат, кызытат нунын дене пырля Святой Троицын волгыдыштыжо йывыртет, тыйым пагален шарныше-влакын утаралтышт верч Тудым сөрвале.

КОНДАК, 3-ШО ГЛАС

Юмын пуымо ушан, поро пиалан преподобный ачана, Эн Святой Шўлышын волгыдыж дене волгалтын, мландымбалысе илышым коден, ир мландыш каенат да Чыла Пўрышö Юмым куандаренат, сандене Кугу Порылыкым Пуышо Христос тыйым чапландара.

ВЕЛИЧАНИЙ

Поро пиалан улметым моктена, Юмылан йöрышö Онуфрий ачана, тыйым пагален шарнена, вет тый монах-влакым виктарыше да суксо-влак дене мутланыше улат.

ЎДЫР ДА ЎДЫРАМАШ-ШАМЫЧ ДЕНЕ ЧОН ПОЧЫН МУТЛАНЫМАШ

Петр Гурьянов, Димитровград оласе Спасо-Преображенский кафедральный соборын самырык клирикше, Мелекесск благочинийыште Еш кокласе йодыш да ава ден йоча-влакым аралыме шотышто комиссийым вуйлата. Храмже эмлымвер ваштарешак верланен, сандене тушко чўккыдын коштеш. 2008 ий годсек 396 ўдырамашым азам кудалтыме деч шўрен, пытен кертшаш 97 йочан кресачаже лийын.

– Ўдырамашын эн кугу вийже – кап да чон яндарлык! Чыла жапыштат тыге лийын да лиеш. Шкенжын могай улмыж деч шуко шога. Паша, шомак да шонымаш дене ўдырамаш яндар гын, тудо сенгаш лийдыме лиеш. Шкежат пўрњенгым ида алгаштаре, яжарланымаш агурышко ида шунгалт. Ме вольык огынал вет, кажныжын чонжо, уш-акылже, намысше (совестьше) уло. Пўрњенг йўрата гын, вакшышыш ок шупш, а марлан лекташ ўжеш. Тўрлаташ лийдыме йонгылышым ида ыште. Ешым чумырыде, пырля илимаш вашке шерым тема. Вакшышыш шупшшо пўрњенг тендам шулдакан арвер семын веле ужеш, кечмом сўра гынат, шойыштеш да тендам ок йўрате. Шотан пўрњенг шке йўратыме ўдыржым сўан марте арала, ешан лиймекат, ўрдыжкў ок кошт.

Йўратыме еным але муын огыдал гын, эшеат пенгыде лияш кўлеш. Яжар пўрњенглан лишемаш ида пу. Нуно духовно колышо ег, оборотень да предатель улыт, тыгай-шамыч верч шуко шинчавўд йога. Тиде лавырам вара мушкын колташ ок лий, эрелан ушеш кодеш.

Кап да чон яндарлык – тиде ик пўрњенглан гына ўшанле лиймаш огыл, а эше Юмылан ўшанле лиймаш, вет мемнан чонна верч духовный сар кая. Ег-влакын яжарланымаштан кўра Содом ден Гоморра ола-влак пытеныт. Кызыт яжарланымаш шуко чер семын телевизор, радио, Интернет, тўрлў газет-журнал гоч шарла. Шояк «йолташ-шамыч» тўрлым темлат. Иктышт маныт: «Гражданский брак дене иле да йочам шкаланет ыште». Яндарлыкым аралымым весышт кугешнымылан шотлат да «шонго ўдыреш шинчен кодат» манын лўдыктылит. Нунын умшашт дене

сатана шкеак ойла, тендан шунгалтмыда тудлан куаным конда. Господь полшымо дене гына тидын ваштареш шогаш лиеш.

Яжар пўрњенг поян да мотор лиеш гынат, тыланда пиалым ок кондо. Шергаканем-влак, ида ондалалт! Колымашыш нангайыше сулык дене варналтше ег янлык дечат осал лиеш. Тудо вашталтеш манын ўшанымаш – тиде йомак. 20-30 егын чийыме вургемым мушкын яндарешташ да чияш лиеш гынат, ме йырнена, а айдемын лавырашкыже пураш тоштына. Нуно вет мушкын колташ лийдыме лавыра дене темше улыт да весымат тушко шупшыт. Тыгай ег дене пиалан лияш лиеш мо?

Шкет кодам манын, ида ойгыро, ида лўд. Ег шомакым ида колышт, Господьлан да шке совестьлан ўшаныза. Тиде тўня Юмын закон почеш илышаш, сандене Тудын «Ит яжарлане» манме 7-ше кўштымашыжым шуктыман. Шўдымашыжым шуктышо ег-влакын илышыштым Господь мучашдыме куан дене тема.

Илышыштет сулык лийын колтен да чонлан чот неле гын, польшымы муаш лиеш. Пареммаш – черкыште! Сулыкдам касарыза. Тидым ышташ йўсў гынат, Православий гына мыланна волгыдо корным почеш.

Священник Петр ГУРЬЯНОВ.

ИЮНЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

ПН		7	14	21	28
ВТ	1	8	15	22	29
СР	2	9	16	23	30
ЧТ	3	10	17	24	
ПТ	4	11	18	25	
СБ	5	12	19	26	
ВС	6	13	20	27	

	- Дни особого поминовения усопших		- разрешение на пищу без растительного масла
	- сплошные седмицы		- разрешение на рыбу
	- постные дни		- разреш. на растит. масло
			- разрешение на вино
			- разрешение на икру рыбы
			- полное воздерж. от пищи

1 – Благоверный кугу князь Димитрий Донской ден кугу княгиня Евдокия кечышт.

2 – Москван да уло Российын святительже Алексийын, чудым ыштышын, кечыже.

3 – Юмын Аван Владимирский иконыжын кечыже.

Апостол-влак дене төр улшо Константин ден Еленан кечышт.

6 – Петербургысо поро пиалан Ксения аванан кечыже.

7 – Христос ончыч Толшо святой Иоанн пророкын вуйжым кумшо гана мумо пайрем.

9 – Чын илыше исповедник Иоанн Русскийын кечыже.

10 – Господын Пылпомышко Чапларалт нӧлталтмыже.

11 – Крымысе святитель Лукан кечыже.

14 – Чын илыште святой Иоанн Кронштадтскийын кечыже.

18 – Марий кундемсе священномученик Николай Рюриковын кечыже.

19 – Троице шуматкече.

Колышо-влакым уштымаш.

20 – СЯТОЙ ТРОИЦЕ ПАЙРЕМ.

21 – Святой Шӱлыш кече.

24 – Юмын Аван «Достойно есть» («Милующая») иконыжын кечыже.

27 – Чыла святойын кечыже. Киевысе священномученик Владимирын кечыже.

28 – Чудым ыштыше святитель Ионын, Москван да уло Российын митрополитшын, да святитель Михаилын, Киевын икымше митрополитшын, кечышт.

Петр ден Павел апостол-влак лумеш пӱтӧ тӱналтыш.

29 – Преподобный Тихон Медынскийын да святитель Феофан Затворникын кечышт.

КӖ ТИТАКАН?

Ик ялыште кок еш йыгыре илен. Иктыштыже марий ден вате кечыгут икте-весеыштым титаклен вурседылыныт, а вес ешыште вычыл-вычыл иленыт. Пошкудыштын пиалан улмыштлан осал ӱдырамаш чот кӧранен. Икана марийжылан каласен:

– Мий, пошкудо-шамычым шолып ончал тол: кузе нуно тыге моторын илен моштат?

Пӧръен кӱштымым шукташ манын, пошкудо пӧртыш шыпак пурен да ик лукыш шылын шинчын, мо ышталтмым эскерен. Озавате пӧлемым мурен-мурен эрыктен. Шергакан вазе гыч пуракым

ӱштмыж годым телефон йынгырген, ӱдырамаш вашкымыж дене вазым ӱстел тӱреш шынден коден. Тудыжо теве-теве камвозеш. Тиде жапыште пелашыжлан пӧлемыште ала-мо кӱлеш лийын. Писын ошкылмыж дене вазым кӱвар ӱмбак волтен шуэн: шергакан арвер шырпын шаланен. «Аха, ну, чечас марийжылан шокшым пуа!» – шке верыштыже куанен шинчен эскерыше пошкудо.

Пудыргымо йӱкым колын, озавате куржын толын, келгын шӱлалтен пелештен:

– Нелеш ит нал, шергаканем, тиде мый вазым пеш тӱреш шынден кодеман.

– Уке-уке, шӱмбелем, тиде мый вашкымом дене вазым ужын шуктен омыл. Пудырген гын, йӧра. Ала тудо мемнан деч кугурак ойгым коранден.

Тыгайым ужын-колын, пошкудо пӧръенгын эсогыл шӱмжӧ ишалтын. Кумыл волен, мӧнгыжӧ пӧртылын.

– Мо пеш кужу жап коштыч? Ончалыч?

– Ончалым.

– Ну, мо тушто?

– Тушто, кеч-мо лиеш гынат, кажныже шкенжым титаканлан шотла. А мемнан ешыште кажныже чын, весе – титакан.

"ШӰМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организация.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12.

Журнал легке жап - 1.06.2021 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «Куранты» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 429029, Татарстан, Казань, Сибирский тракт урем, 34, 14 корпус, 42-шо пӧлем.

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пӧлем.

Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тӱг редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов, А.Н. Таныгина, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

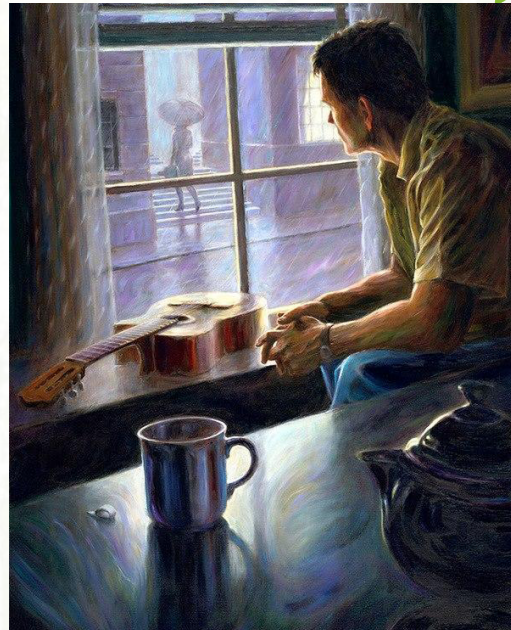
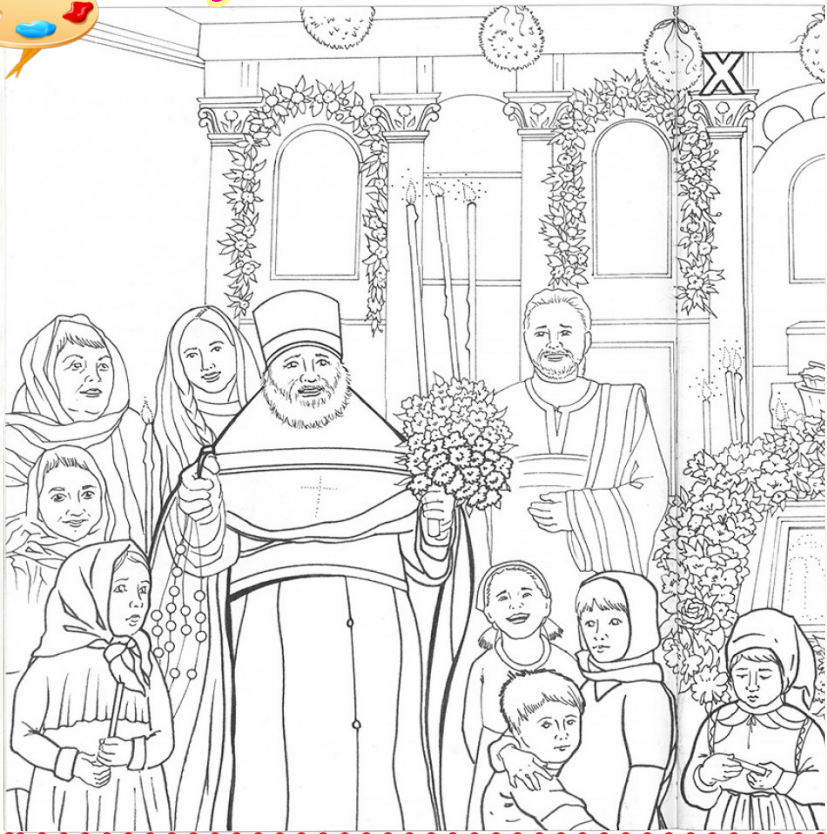
Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тӱрлӧ лийын кертыт. Серыш-влак мӧнгеш огыт колталт.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

Куанен чиялтена

ЧОН КОРШТЕН СӨРВАЛЕМ

Ваштарешла үстел коклаште
 Ұдыр годсо танем шинча.
 – От ончал мо мыйын шинчашке? –
 Пуыш йўкым, пеле шыргыжал.
 Тўжвал тўс дене ончалмаште,
 Такшым ожнысо танемак.
 А кызыт койышыжо вашталтше,
 Коеш чылт эмганыше гай...
 Но вот вашталте шып пөръен,
 Шинча йўлалтыш, коеш, сырен.
 Чарка почеш чаркам нўлта,
 Огеш пурлал, тугак шинча.
 Вашке пеш вийым нале арака:
 Воктене улшым ниялткала,
 Ок пале еным, нигўм ок уж.
 А вуйышто пўрдеш вуй уш.
 Ончем ўмбақыже, шонен:
 «Полмезе ылыч, мотор айдеме.
 Ұдыр-влак куржталыч почешет,
 Мом шылташ: мыйынат чонем йўлен...»
 Пўрымашын корно йыжыган,
 Пеш шуко жап эртен тудлан,
 Тулшолгым лийын, чыла йўрен.
 Чонем ден чаманен ончем:
 «Аракашке вийжым кудалтен...»
 Тўняште шукын аракалан
 Пуэныт вийым, пиал коркам.
 А тўнгжым огыт керт умылен –
 Вет тиде илыш – пыта айдеме!
 Пыта айдеме, лушка мут-койыш,
 Лушка илем, лушка еш илыш.
 Йўла йомеш, йомеш йоча –
 Тыге тўняште кечат пыта...
 Аралыза, пөръен-влак, те шкендам,
 Ида пу вуйым а-ра-ка-лан!
 Осал вийлан ида пу те сенгаш,
 Кормыжтен копам, вийым погалаш
 Да чоткыдо кой(ы)ш ден
 Аракам шўкалын ошкылаш эртен.
 Сөрвалыза те Юмым, сөрвалыза чытен
 Да йодса тудын деч уш-ақылым:
 Йолвалне пенгыдын шогаш,
 Еш ден илаш пиал дене волгалтын,
 Да шочшым, суртым аралаш!

Нина ЩЕРБАКОВА.
 У Торъял район.

ШЎМ ОМСАТЫМ ПОЧ

Кумдан палыме ик
 сўретче черетан
 пашажым калыклан
 ончыкташ луктын. Ен-
 влак шукын погыненыт:
 фотографше, журна-
 листше, лўмлў енже. Теве
 сўрет оза радынажым
 леведме куэмым налын
 кудалтен. Зал тунамак
 совым кырыме йўк дене
 сургалтын.

Радынаште Иисус
 Христос ылыше гаяк
 койын, эркын гына омсам

тўкалтен шоген. Шкеже пуйто пўрт гычын йўк шоктым
 колаш манын, пылышыжым омса деке лишкырак ыштен.

Чыланат чапле сўретым йўратен да кугешнен онченыт,
 авторжым моктеныт. Но ик ен сўретыште содыки
 йонгылышым муын. Омсан ны кылже, ны тудым суралаш
 кўгўнлан вер лийын огытыл. Тудо енет сўретче деке
 лишемын да йодын:

– Тендан сўретлыме омсам кўргў вечын тўкылымў ала-
 мо? Тудын кылжат укес, кузе вара пурыман?

– Чын ужында, – вашештен сўретче. – Тиде омса гоч
 мый айдемын шўмжым ончыктенам. Тудым кўргў вечын
 гына почаш лиеш. Ме ўмырна мучко йўратымашым,
 Чаманымашым, Куаным, Пиалым, Сенгымашым вучена. Нуно
 толышт манын, шкаланнат мом-гынат ышташ кўлеш.
 Кеч теве ты омсам почман.